

BIWAK

**BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANieli MICHALSKIEJ**

NR 27

SIERPIEŃ 2023

BIWAK

**BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ**

NR 27 SIERPIEŃ 2023

UROCZYSKO STROYNOWSKIEGO

Włodzimierz Majdewicz

RAJD „SZLAKIEM NASZEJ HISTORII”

Krzysztof Zarański

Z KLUBEM „VARSOVIA” WARSZAWSKIMI ŚLADAMI ALEKSANDRA JANOWSKIEGO

Daniel Wolborski

Z KLUBEM „VARSOVIA” WĘDRÓWKI SZLAKIEM ALEKSANDRA JANOWSKIEGO PO WARSZAWIE – PROPOZYCJA DLA KRAJOZNAWCÓW

Jan Piwnik

58. RAJD PIESZY PO MAZOWSZU IM. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO

Włodzimierz Majdewicz

57. RAJD „PO KAMIENISTEJ DRODZE” DO PĘCIC

Daniel Wolborski

SZUFLADA KOLEKCJONERA

Włodzimierz Majdewicz

Redakcja Krzysztof Zarański
Opracownie graficzne Włodzimierz Majdewicz

Okładka Włodzimierz Majdewicz

RAJD „SZLAKIEM NASZEJ HISTORII”

W sobotę 22 kwietnia 2023 r. odbył się XXXVII Rajd „SZLAKIEM NASZEJ HISTORII im. Por.hm. Jana Cierlińskiego¹. Inicjatorem tej cyklicznej imprezy historyczno-turystycznej od początku jej istnienia jest Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej – Koło Nr 6 „Helenów”. Rajd ma piękną tradycję nieomal czterdziestoletnią tradycję. Przed laty uczestnicy Rajdu mieli okazję do spotkań na trasach z kombatanami oczekującymi na punktach kontrolnych obok obelisków, pomników i tablic pamiątkowych. Nieubłagany upływ czasu sprawił, że z czasem spotkania te stawały się coraz rzadsze. Udział w Rajdzie umożliwia dzieciom i młodzieży poznanie historii regionu i znajdujących się na terenie własnych miejscowości miejsc pamięci narodowej, historycznie związanych z II wojną światową. Tegoroczny XXXVII Rajd przebiegał pod hasłem: „**Żołnierze Armii Krajowej**”. Hasło powyższe jest poświęcone żołnierzom AK głównie VII Obwodu „OBROŻA”², którzy tworzyli w czasie drugiej wojny światowej zbrojne ramię Polskiego Państwa Podziemnego i walczyli z niemieckim i sowieckim okupantem. Rajd odbywa się co roku na rozległym terenie zachodniej części okolic Warszawy, w okolicach Ursusa,

¹ Jan Cierliński (1926-2012) – żołnierz Armii Krajowej, uczestnik Powstania Warszawskiego, harcmistrz Związku Harcerstwa Polskiego, prezes Koła nr 6 SZŻAK Ursus „Helenów”, członek Zarządu Okręgu Warszawa – Powiat SZŻAK, obejmującego Środowiska: „Obroża” i „Grupa Kampinos”, współautor książki „Trwaliśmy przy Tobie, Warszawo”. Historia konspiracji i walki VI Rejonu „Helenów” (Pruszków-Piastów-Ursus-Sękocin)”.
² Obwód VII „Obroża” – kryptonimy: „Koleba” (w ramach ZWZ/AK), „XXVII” (od 15 czerwca 1944 r.), „VII” (od 9 sierpnia 1944 r.), „Wrona” – jednostka terytorialna Okręgu Warszawskiego Armii Krajowej, obejmująca teren powiatu warszawskiego, działająca w konspiracji w okresie okupacji niemieckiej w Polsce oraz walcząca w Powstaniu Warszawskim.

Piastowa, Pruszkowa, Raszyna, Michałowic i wielu innych miejscowości. W zaproszeniu do uczestnictwa w tegorocznej imprezie inicjatorzy napisali:

W czasie naszej wędrówki odżywa cała prawda historyczna, odżywają pomniki, odżywają ludzie, którzy swoje życie poświęcili dla niepodległości Ojczyzny. Idziemy więc do najważniejszych miejsc pamięci, aby oddać hołd wszystkim patriotom, poległym i pomordowanym, prześladowanym i poniżanym.

Rajd „Szlakiem Naszej Historii” to duża impreza historyczno-turystyczna, przeznaczona nie tylko dla młodzieży szkolnej. Organizatorzy odnotowali zwiększający się z każdym rokiem udział rodziców, opiekunów oraz młodzieży starszej opiekującej się miejscami pamięci i przekazującej swą wiedzę uczestnikom rajdu.

W tegorocznym Rajdzie stwierdzono uczestnictwo kilkuset osób zorganizowanych w ponad stu drużynach pieszych i rowerowych. Na przykład w Pruszkowie, na stronie internetowej Muzeum Dulag 121 od lat uczestniczącego w tym cennym edukacyjnie przedsięwzięciu, odnotowano: *W ostatnią sobotę, 22 kwietnia 2023 r. Muzeum Dulag 121 gościło uczestników XXXVII Rajdu Szlakiem Naszej Historii im. por. hm. Jana Cierlińskiego. W Rajdzie udział wzięło aż 238 osób. Muzeum Dulag 121 od momentu powstania uczestniczy w tym bardzo cennym edukacyjnie przedsięwzięciu. Dla uczestników przygotowaliśmy zadania – pytania dla uczestników na temat Obozu Dulag 121 i z zainteresowaniem śledziliśmy, jak młodzież sobie świetnie z nimi radzi! Motywem przewodnim tegorocznego Rajdu były miejsca i wydarzenia z czasów II Wojny Światowej, oraz kultura i historia regionu. Hasło edycji 2023 brzmiało: „Żołnierze Armii Krajowej”.*

Fot. Strona Internetowa Szkoły Podstawowej im. Cypriana Godebskiego w Raszynie

Uczestniczący w Rajdzie uczniowie zostali podzieleni na patrole - drużyny i zespołowo docierali do wyznaczonych miejsc zapisanych na kartach historii. W punktach tych zapoznawali się z historycznymi wydarzeniami i w wielu przypadkach mieli coraz rzadszą niestety okazję do spotkania z weteranami walk, żołnierzami Armii Krajowej VII Obwodu

„OBROŹA”. Spotkania tego rodzaju z uczestnikami i świadkami walk pozostają niezapomnianymi przeżyciami dla młodzieży.

Fot. Muzeum Dulag 121

Fot. Muzeum Dulag 121

UROCZYSKO STROYNOWSKIEGO Joachimów-Mogiły

Joachimów-Mogiły – wieś położona w województwie łódzkim, w powiecie skierniewickim, w gminie Bolimów, w Bolimowskim Parku Krajobrazowym, przez który przepływa malowniczo meandrując Rawka, największy prawobrzeżny dopływ Bzury. Rawka zachowała naturalny charakter, jej dolina ze względu na walory ekologiczne objęta jest ochroną tworząc Rezerwat Przyrody „Rawka”. Są tu jeszcze cztery Rezerваты Przyrody: „Puszcza Mariańska”, „Ruda – Chlebacz”, „Kopanicha” i „Siwica”. Przez teren Bolimowskiego Parku Krajobrazowego prowadzą szlaki turystyczne piesze i rowerowe. Znajdziemy tam liczne pomniki przyrody, zabytkowe pałace, dwory, kościoły i kapliczki. Są tam również miejsca związane z walkami stoczonymi w czasie Powstania Styczniowego 1863 r. oraz I wojny światowej. Nieopodal wsi Joachimów-Mogiły, na skraju lasu stoi wzniesiony z kamienia pomnik – mogiła upamiętniający krwawą bitwę stoczoną w dniu 7 lutego 1863 r. przez oddział powstańczy Władysława Stroynowskiego. Temu miejscu i tej postaci chcemy poświęcić kilka zdań w naszym Biuletynie.

Władysław Piotr Stroynowski³, młody ziemianin, właściciel majątku Głuchówek pod Rawą Mazowiecką, już na kilka lat przed wybuchem powstania był jednym z najaktywniejszych na terenie Warszawy działaczy zbliżonych ideowo do stronnictwa czerwonych. W niektórych źródłach piszą o nim *były oficer armii carskiej*, co w większości innych nie znajduje potwierdzenia. Podczas manifestacji 1861 r., w kręgach przesyconych podniosłymi nastrojami patriotycznymi, powstawał pierwowzór herbu państwowego Polski okresu Powstania Styczniowego. W środowisku tym dążą aktywnością wykazywał się Władysław Stroynowski.

W Komitecie Narodowym Ruchu, który ukonstytuował się w Warszawie 17 X 1861 r., w trzy dni po ogłoszeniu w Królestwie Polskim stanu wojennego. Posługiwał się kancelarią, której potrzebna była pieczęć z wizerunkiem herbu Polski. Jeden z założycieli Komitetu, ziemianin Władysław Stroynowski (późniejszy dowódca oddziału) pisał, że powstał wówczas projekt takiej pieczęci; przedstawiał na czerwonym tle tarczę dwupolową, zwieńczoną koroną.⁴

W 1861 r. Władysław był członkiem Komitetu Miejskiego, tajnej polskiej organizacji spiskowej przygotowującej wybuch powstania styczniowego. Uważał on, że należy pilnie zorganizować *komitet powstańczy z ludzi oddanych i energicznych, których zauważył w ostatnich wypadkach spośród szlachty, mieszczaństwa czy też studentów Szkoły Sztuk Pięknych i Akademii.⁵*

Należał on do grupy komisarzy wojewódzkich, mężów zaufania Komitetu Centralnego Narodowego (KCN), wyznaczonych do nadzorowania zarządów cywilnych na prowincji. Związani z Komitetem Miejskim komisarze byli dwudziestokilkuletnimi ludźmi z dużym doświadczeniem konspiracyjnym, wykonującymi ważne misje w kraju i zagranicą. W związku z zapowiedzią branki KCN zmuszony był do podjęcia decyzji o rozpoczęciu powstania pomimo zbliżającej się zimy. Do szybkiego rozpoczęcia powstania dążyli związani z czerwonymi wspomniani młodzi komisarze wojewódzcy KCN. W połowie grudnia zebrali się oni u Władysława Stroynowskiego w Głuchówku koło Rawy Mazowieckiej.

Zjechali się pod Skierniewicami w majątku Głuchówek Władysława Stroynowskiego, uczestnika robót czerwonych jeszcze przed 1861 r. Wybór ustronnego miejsca świadczył o chęci ukrycia narad – także przed Komitetem Centralnym. Różne przekazy datują to spotkanie pomiędzy 14 grudnia a 1 stycznia (7-11 osób) – uchwała domagała się, by KCN zdał sprawę komisarzom ze swych zamiarów i ogólnej sytuacji oraz ponowił swą obietnicę powstania w chwili branki. Gdyby Komitet odrzucił to ultimatum, zebrani gotowi byli wypowiedzieć mu posłuszeństwo i dać na własną rękę.⁶

³ **Hrabia Władysław Piotr Stroynowski** (1831 lub 1833-1895) – ziemianin, właściciel wsi Głuchówek, dowódca utworzonego i utrzymywanego z własnej kiesy oddziału powstańczego. Spoczywa na Cmentarzu Łyczkowskim we Lwowie.

⁴ **Franciszka Ramotowska**, „HERB PAŃSTWA POLSKIEGO OKRESU POWSTANIA STYCZNIOWEGO (1861-1864)”, [w:] „MISCELLANEA HISTORICO-ARCHIVISTICA”, Warszawa 1995, t. V, s. 132, 132.

⁵ **Stefan Kieniewicz** (1907-1992) – historyk i archiwista, badacz historii Polski XIX w. Profesor Uniwersytetu Warszawskiego i Polskiej Akademii Nauk. Autor książki „Powstanie Styczniowe”, Warszawa 1983, s.113.

⁶ **Stefan Kieniewicz**, „Powstanie Styczniowe”, s. 344.

Brankę w Warszawie, czyli pobór do carskiego wojska rozpoczęto się w nocy z 14 na 15 stycznia 1863 r. Termin poboru na prowincji wyznaczono na 25 stycznia. W tej sytuacji KCN w dniu 16 stycznia podjął uchwałę (nie jednogłośnie) o wybuchu powstania w nocy z 22 na 23 stycznia 1863 r. Pobór miał objąć około 8 tysięcy rekrutów. Brankę w Warszawie przeprowadzano na podstawie imiennych list spośród osób podejrzewanych o działalność konspiracyjną. Patriotyczna młodzież została postawiona przed alternatywą: branka i 12 lat straszliwej służby w armii carskiej, albo walka w leśnych oddziałach.

Władysław Stroynowski sformował oddział złożony z młodych ludzi z Warszawy oraz ochotników z różnych miejscowości położonych na terenie Puszczy Bolimowskiej i jej okolic.

W okolicy Rawy Władysław hr. Strojnowski, organizator sił zbrojnych województwa i Stanisław Tyszkiewicz, uformowali przy pomocy Józefa Lenieckiego oddziałek z którym zamierzali uderzyć na Rawę.⁷

Tylko 40 z nich uzbrojonych było w strzelby myśliwskie, pozostali w kosy, szable i różnego typu pistolety. Napływali nowi ochotnicy. W szczytowym momencie w oddziale było ponad 150 osób. Oddział Władysława Stroynowskiego operował na znacznym obszarze prowadząc działania dywersyjne, skonfiskował 6 tysięcy rubli z kasy Księstwa Łowickiego, spalił most kolejowy na Rawce, zatrzymywał transporty kolejowe, rekwirując żywność i ekwipunek wojskowy. Pod Strzybogą stoczył zwycięską potyczkę z wojskami carskimi i uwolnił 30 rekrutów. Udało mu się sparaliżować ruch kolejowy na odcinku Skierniewice-Radziwiłłów. Bazą dynamicznie działającego oddziału został Bolimów.

Wkrótce Stroynowski zajął Bolimów i na rynku ogłosił władzę Tymczasowego Rządu Narodowego. Naczelnikiem powstańczym Bolimowa został proboszcz, ksiądz Wincenty Kuderko. Na swej plebanii przyjmował powstańców i odbierał od nich przysięgę, tutaj zbierał od parafian ofiary pieniężne na potrzeby powstania i apelował o wstępowanie do oddziału powstańczego.⁸

Z powstańcami chętnie współpracowali mieszkańcy Bolimowa. Ksiądz Wincenty Kuderko wykazał się dużym zaangażowaniem, wspierał działania powstańcze, autorytet kapłana znacząco wpłynął na patriotyczną postawę miejscowej społeczności.

Wielu mieszkańców Bolimowa i sąsiednich wsi wzięło bezpośredni udział w walkach. Inni pomagali powstańcom w różny sposób. Jan Konopczyński⁹ zawoził im kożuchy ofiarowane przez mieszczan i chłopów. Po powrocie do domu zaś, według tradycji rodzinnej, ładował

⁷ **Stanisław Zieliński**, „Bitwy i potyczki 1863-1864”, na podstawie materiałów drukowanych i rękopiśmiennych Muzeum Narodowego w Rapperswilu (1913 r.).

⁸ **Ks. Wincenty Kuderko** (1837-1908) – święcenia kapłańskie otrzymał w 1860 r. Za działalność patriotyczną w marcu 1864 r. przeniesiony karnie przez władze rosyjskie do Stanisławowa. Posługiwał tam w parafii Jana Chrzciciela i świętego Stanisława Biskupa Męczennika, jako wikariusz do roku 1876. W latach 1876-1888 był proboszczem parafii Stanisławów. W latach 1888-1901 był proboszczem parafii Św. Apostołów Piotra i Pawła w Pęcicach, gdzie został pochowany na cmentarzu parafialnym.

⁹ **Rodzina Konopczyńskich** zamieszkała w Bolimowie około 1799 r. Jan Konopczyński był garncarzem. Tradycja wytwarzania naczyń glinianych przez rodzinę Konopczyńskich sięga 200 lat. Ten rodzinny zakład wykonał kilkaset różnego rodzaju naczyń wykorzystywanych w filmach „Krzyżacy”, „Faraon”, „Korona królów” i innych.

piec garncarski, a „gdy kontrolowano po domach szukając zbiegłych powstańców, pozostawiono dziadka w spokoju widząc go przy pracy”.

Niestety nie wszystkich, miejsce stacjonowania powstańców zdradził Rosjanom miejscowy kolonista niemiecki. Rankiem 7 lutego 1863 r. zaatakował powstańców podprowadzony przez zdrajców batalion strzelców z Łowicza, oddział gwardii z Warszawy, oraz kilka sotni kozaków z Łowicza, Skierniewic i Wiskitek. Atak prowadzono z dwóch stron, od wsi Grabie i rzeki Rawki. Pomimo wielokrotnej przewagi liczebnej przeciwnika oraz słabego uzbrojenia, powstańcy utrzymywali pozycje. Powstańcy posiadali tylko 40 myśliwskich dubeltówek oraz kosy i rewolwery. Zacięta walka trwała przez półtorej godziny. Istotną rolę w tym bezpośrednim starciu odegrał oddział kosynierów.

Gdy jednak moskałom nadeszły posiłki powstańcy poszli w rozsypkę, mając 15 zabitych, w tej liczbie obywatela ziemskiego Szymanowskiego i Paśnikowskiego; prócz tego wzięli moskałe 21 do niewoli, tudzież bezbronną młodzież, a ponadto uwolnili wziętych przed kilku dniami do niewoli w lasach bolimowskich 4 oficerów. Po stronie moskiewskiej poległ między innymi podporucznik Lindstrem.¹⁰

Zginęło 100 żołnierzy rosyjskich, w tym jeden oficer – podporucznik Lindstrem, wielu zostało rannych. Ponadto uwolnili wziętych przed kilku dniami do niewoli w lasach bolimowskich 4 oficerów. Poległo 14 powstańców, 21 w tym 5 rannych wzięto do niewoli i stracono na rynku w Łowiczu. Po bitwie Rosjanie dokonali rewizji w Bolimowie. W jednej ze stodół znaleziono pochodzącego z Bolimowa M. Jastrzębskiego, prawdopodobnie zastępcę dowódcy. Zmasakrowano go kolbami karabinów i zesłano na Sybir, gdzie zmarł. Potyczka nad Rawką stoczona 7 lutego 1863 r. w niektórych źródłach określana jest jako bój pod Budami Bolimowskimi.

Akt zgonu powstańców styczniowych poległych w bitwie pod Budami Bolimowskimi w 1863 r. zachowany w księgach parafii Bolimów dla rocznika 1863. W oryginalnym brzmieniu.

Działo się w Poświętnem Bolimowskiem dnia ośmnastego Lutego Tysiąc Ośmset Sześćdziesiątego trzeciego roku o godzinie Osmej rano. Stawili się Szymon Stulik z Grabia lat czterdzieści i Adam Gozdecki z Wsi Bolimowskie lat czterdzieści jeden mający obadwaj gajowi i oświadczyli iż na miejscu pobojuwiska znaleziono Umarłych czternastu Mężczyzn z Imienia z nazwiska nieznanym, wyjąwszy dwóch z Których jeden był Zaleski Kominiarz z Łowicza, a drugi Wołyński syn Urzędnika z Łowicza. Po przekonaniu się naocznie o Zejściu tychże Akt ten stawającym pisać niemiejącym przeczytany i przez nas tylko podpisany został. – Wincenty Kuderko wikariusz parafij.

Wśród poległych powstańców poza wymienionymi nie w przytoczonym akcie zgonu byli prawdopodobnie jeszcze:

Szymanowski z rodziny szlacheckiej osiadłej w okolicach Izdebna, 18-letni Henryk Wołyński spod Łowicza oraz Tytus Hakowski, braciszek z klasztoru reformatów w Miedniewicach.¹¹

¹⁰ Stanisław Zieliński, „Bitwy i potyczki 1863-1864”, na podstawie materiałów drukowanych i rękopiśmiennych Muzeum Narodowego w Rapperswilu (1913 r.).

¹¹ Jarosław Pięcek, „Udział mieszkańców Wiskitek w Powstaniu Styczniowym”, Wiskitki 2021.

Według innych źródeł – *Wśród poległych byli m.in. mieszkańcy Łowicza: szewc Stanisław Romanowski, urzędnik Aleksander Służewski, syn kominiarza Tymoteusz Zalewski, syn urzędnika Henryk Wołyński.*¹² Stanisław Zieliński w swej pracy „Bitwy i potyczki 1863-1864” wydanej w 1913 r. przez Muzeum Narodowe w Rapperswilu, poległym poświęca jedno zdanie, uzupełniając o jedno nazwisko: (...) *15 zabitych w tej liczbie obywatela ziemskiego Szymanowskiego i Pośniakowskiego.*

W ciągu dwóch dni Władysław Stroynowski zebrał rozproszony oddział i 9 lutego roku 1863 wyparł nieprzyjaciół z Rawy rekwirując 33 tys. złotych polskich. W raporcie do Rządu Narodowego przedstawił swe dotychczasowe działania. Przekazał dowództwo Józefowi Lenieckiemu z rozkazem połączenia się z płk. Jeziorańskim. Po czym wyjechał do Galicji.

Władysław Stroynowski spoczywa na Cmentarzu Łyczkowskim we Lwowie. Pod prostym krzyżem z białego piaskowca wyryto inskrypcję: **WŁADYSŁAW/
STROYNOWSKI/ WŁAŚCICIEL DÓBR ZIEMSKICH/ +1833. +21. IV. 1895./
POKÓJ JEGO DUSZY!**¹³

Nazwę wsi Budy Bolimowskie zmieniono na Mogiły, drogę z Wólki Łasieckiej do Borowin, którą zmierzały sotnie kozackie, nazwano „Traktem Kozackim”. Na sośnie w pobliżu miejsca bitwy nad Rawką ktoś nieznany wyciął napis „Gloria Victis”, napis przetrwał do I wojny światowej. Jesienią 1917 r. we wsi Joachimów-Mogiły, na miejscu zwanym Uroczyskiem Stroynowskiego odsłonięto pomnik zaprojektowany przez prof. Janowskiego z Politechniki Warszawskiej. W styczniu 1933 r., w siedemdziesiątą rocznicę stracenia pięciu powstańców z oddziału Władysława Stroynowskiego, na Nowym Rynku w Łowiczu, na okazałym głazie umocowana została tablica z inskrypcją:

MIEJSCE STRACENIA
POWSTAŃCÓW
1863
KU UCZCZENIU PAMIĘCI
STRACONYCH Z RĄK
ZBIRÓW MOSKIEWSKICH
KAMIEŃ TEN W 70-TĄ
ROZCHODNICĘ POWSTANIA
KŁADZIE
SPOŁECZEŃSTWO ŁOWICKIE
STYCZEŃ 1933”.

¹² Krzysztof Jan Kaliński, „Z dziejów Bolimowa”, Bolimów 1993.

¹³ Cmentarz Łyczakowski we Lwowie, kwatera 45, numer obiektu 35.

Fot. Włodzimierz Majdewicz

W 1963 r. Urząd Wojewódzki w Łodzi ufundował drewnianą tablicę wyrzeźbioną przez Zdzisława Pągowskiego¹⁴ z napisem „*Gloria Victis – Chwała Zwycięzonym*”.

W 130. rocznicę bitwy pomnik uzupełniono tablicą z napisem: „1863 -1993 • GLORIA VICTIS • TUTAJ - 7-II-1863 r. • ODDZIAŁ POWSTAŃCZY • POD DOWÓDZTWEŃ • WŁADYSŁAWA • STROYNOWSKIEGO • STOCZYŁ POTYCZKĘ • POLEGŁO • 14 POWSTAŃCÓW • CHWAŁA ZWYCIĘŻONYM”. W tym samym roku na rosnącej obok pomnika starej sośnie umieszczono tablicę z wymowną treścią. „W TYM MIEJSCU 7.II.1863 r. • ZOSTAŁA STOCZONA BITWA POWSTAŃCÓW Z WOJSKAMI CARA • WIERNI BOGU I OJCZYŹNIE VIRTUTI MILITARI • MŁODY ŻOŁNIERZU SPOKOJNIE ŚPIJ • PLON NAJCUDNIEJSZY WSZEDŁ Z TWEJ KRWI • I NA WIEK WIEKÓW OJCZYŻNA CAŁA • DAŁA CI SERCE I PAMIĘĆ DAŁA • POLSKA WSPANIAŁA • W 130. ROCZNICĘ POWSTANIA STYCZNIOWEGO • RODACY Z BOLIMOWA • JOACHIMÓW-MOGIŁY 7.II.1993 r.”.

Pamięć o bitwie nad Rawką przetrwała. W Bolimowie jest ulica Władysława Stroynowskiego. Miejsce, gdzie stoczono bitwę nosi nazwę Uroczyska Stroynowskiego. Odprawiane są w tym miejscu msze święte w intencji poległych powstańców. Odbywają się tam uroczystości rocznicowe z udziałem władz, mieszkańców oraz młodzieży szkolnej. Towarzyszą grupy rekonstrukcyjne w strojach nawiązujących do epoki. Z okazji 160. rocznicy Powstania Styczniowego w obchody włączył się Łowicki Oddział PTTK, organizując XXII Rajd „Szlakiem Powstania Styczniowego”. Pod pomnikiem mogiłą zgromadziło się ponad 400 osób. W tym 200 turystów. Okazale wypadło widowisko rekonstrukcyjne pod hasłem: „GLORIA VICTIS – CHWAŁA STROYNOWSKIEMU” .

¹⁴ **Zdzisław Pągowski** (1909-1976) – urodzony w Łowiczu artysta malarz, przedstawiciel postimpresjonistycznego realizmu i koloryzmu, twórca obrazów olejnych, akwareli, rysunków, plakatów, druków, pieczęci projektant rzeźb i pomników, tablic pamiątkowych, sztandarów i ornatów. Liternik, popularyzator sztuki, miłośnik Łowicza i Ziemi Łowickiej.

Tablica pamiątkowa przy ul. Bema w Żyrardowie

Znaczek rajdowy PTTK Łowicz

Daniel Wolborski
Wiceprezes Klubu PTTK „Varsovia”

Z Klubem „Varsovia” warszawskimi śladami Aleksandra Janowskiego

Z okazji 70. rocznicy powstania Oddziału Stołecznego PTTK, tegoroczny Rajd im. Aleksandra Janowskiego (patrona Oddziału), który odbył się 3 czerwca 2023 r., miał nieco inną formułę. Poprzedziła go 28 maja 2023 r., zorganizowana po raz pierwszy w historii Oddziału, wycieczka „Z Klubem Varsovia warszawskimi śladami Aleksandra Janowskiego”. Uczestnicy wycieczki poznali najważniejsze wydarzenia i obiekty związane z Janowskim na terenie Warszawy.

1. **Ul. Powązkowska 14** Cmentarz „Stare Powązki” – grób Aleksandra Janowskiego 1866-1944 (Aleja Zasłużonych – rząd 1, grób 52-53)

Fot. Daniel Wolborski

2. Ul. Szczęśliwicka 56 – róg ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. Siedziba dawnego Technikum Kolejowego. Przy wejściu głównym tablica upamiętniająca Aleksandra Janowskiego. W latach 1881-1885 Aleksander Janowski był uczniem Szkoły Technicznej Kolejowej Towarzystwa Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej mieszczącej się ówczesnie przy ul. Chmielnej 88/90 (obiekt obecnie nie istnieje).

Fot. Daniel Wolborski

Budynek Szkoły Technicznej Kolejowej Towarzystwa Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej mieszczącej się przy ul. Chmielnej 88/90 (lata 1900-1910)

Fot. warszawa1939.pl

3. Al. Szucha 25 Ministerstwo Edukacji i Nauki. Przed 1939 r. siedziba Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, gdzie w latach 1918-1928 Aleksander Janowski pracował kolejno jako referent ds. oświaty pozaszkolnej, a następnie naczelnik Wydziału Oświaty Pozaszkolnej. W latach 1918-1930 siedziba Ministerstwa mieściła się w kamienicy z 1912 r. przy ul. Bagatela 12 (kamienica Issera Kona).

4. Ul. Piękna 24/26 Kamienica z 1883 r. Siedziba Gimnazjum Żeńskiego im. Cecylii Plater-Zyberkówny, działającego w latach 1883-1950, gdzie w latach 1910-1912 Aleksander Janowski wykładał „krajoznawstwo”.

Fot. Daniel Wolborski

5. Ul. Rakowiecka 4 – róg ul. Wiśniowej Państwowy Instytut Geologiczny. Pierwsza siedziba Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody, którego pierwszy skład wybrano 9 stycznia 1928 r. (Aleksander Janowski został skarbnikiem). W 1927 r. Aleksander Janowski pełnił funkcję Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Ligi Ochrony Przyrody.

Fot. Daniel Wolborski

7. Krakowskie Przedmieście 66 Budynek Muzeum Rolnictwa i Przemysłu w latach 1881-1939. Na jednym z filarów budynku znajduje się tablica ze słowami Aleksandra Janowskiego, informująca o tym, że w tym gmachu 3 grudnia 1906 r. powstało Polskie Towarzystwo Krajoznawcze.

Fot. Daniel Wolborski

7. Ul. Karowa 31 Kamienica z 1915 r. Siedziba Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego 1918-1933. W okresie 1906-1939 władze centralne PTK miały kolejno swoje siedziby pod adresami: Al. Jerozolimskie 29 (1906-1918), Karowa 31 (1918-1933), Nowy Świat 19 (1933-1939). W latach 1922-1929 prezesem PTK był Aleksander Janowski. Mieściła się tam również siedziba redakcji dwutygodnika krajoznawczego „Ziemia” – organu PTK. W latach 1926-1927 i 1932-1933 redaktorem naczelnym „Ziemi” był Aleksander Janowski.

Budynek przy ul. Karowej 31 w latach 30. XX w.
Fot. warszawa.ap.gov.pl

8. Ul. Kopernika 30 Kamienica z lat 1911-1912. Aktualna siedziba Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego.

Do zobaczenia na kolejnych wycieczkach śladami Aleksandra Janowskiego. Zapraszamy!!!

Jan Piwnik

Prezes Klubu PTTK „Varsovia”

Z Klubem „Varsovia” wędrowki szlakiem Aleksandra Janowskiego po Warszawie

28 maja 2023 r. odbyła się, zorganizowana po raz pierwszy w historii Oddziału Stołecznego PTTK, wycieczka „Z Klubem Varsovia warszawskimi śladami Aleksandra Janowskiego”. Uczestnicy wycieczki dowiedzieli się o najważniejszych wydarzeniach i obiektach związanych z Janowskim na terenie Warszawy.

W celu poznania pełnej działalności Aleksandra Janowskiego na obszarze stolicy, Klub „Varsovia” proponuje uzupełniający wariant wycieczki śladami patrona Oddziału Stołecznego po Warszawie.

Wykaz obiektów

1. Ul. Conrada 7 (Bielany)
Kościół Matki Boskiej Wspomożycielki Wiernych
Tablica upamiętniająca Aleksandra Janowskiego (Panteon PTTK), twórcę ruchu krajoznawczego i współzałożyciela Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (odsłonięta w 2003 r.)
2. Ul. Wybrzeże Gdyńskie 4
Muzeum Sportu i Turystyki
Dział Turystyki pokazujący nie tylko jej początki na ziemiach polskich, ale także kształtowanie się pierwszych organizacji propagujących turystykę i krajoznawstwo, np. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, którego jednym z założycieli był Aleksander Janowski
3. Ul. Nowy Świat 19
Pałac Kossakowskich z II poł. XIX w.
Trzecia siedziba Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego 1933-1939

Pałac Kossakowskich
w latach 20. XX w.
Fot. warszawa1939.pl

4. Ul. Wspólna 16

Miejsce zamieszkania Aleksandra Janowskiego w czasie II wojny światowej

Po lewej kamienica nr 20, 18, 16 i dalsza zabudowa
Fot. kolekcje.muzeumwarszawy.pl

5. Al. Jerozolimskie 29

Kamienica z XIX w.

Pierwsza siedziba Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego 1906-1918

6. Ul. Marszałkowska 153 – róg ul. Królewskiej 37

Kamienica z II poł. XIX w.

Siedziba Szkoły Żeńskiej im. Jadwigi Sikorskiej, działającej w latach 1874-1918, w której w latach 1910-1912 wykładał „krajoznawstwo” Aleksander Janowski

Kamienica przy ul. Marszałkowskiej 153

Okolo 1937 r.

Fot. warszawa1939.p

7. Ul. Sosnowa 1 – róg ul. Chmielna 78
Miejsce zamieszkania Aleksandra Janowskiego po 1890 r.

Ul. Chmielna 78 – róg ul. Sosnowa 1
1938 r.

Fot. warszawa.ap.gov.pl

8. Ul. Chmielna 88/90
Siedziba Szkoły Techniczno-Kolejowej Towarzystwa Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, do której w latach 1881-1885 uczęszczał Aleksander Janowski

Trasa wycieczki

Przejścia piesze 3 km + przejazdy komunikacją miejską

1. Zbiórka przy ul. Conrada 7
Kościół Matki Boskiej Wspomożycielki Wiernych
Dojazd autobusem 114, 180
Obiekt nr 1 – tablica upamiętniająca Aleksandra Janowskiego (Panteon PTTK)
2. Przejazd z przystanku „Conrada-Szkoła” autobusem 114 do Pl. Wilsona, następnie przesiadka do autobusu 195 i przejazd do przystanku „Centrum Olimpijskie”. Dalej krótki spacer Wybrzeżem Gdyńskim do siedziby Muzeum Sportu i Turystyki
Obiekt nr 2 – Muzeum Sportu i Turystyki
3. Z przystanku „Centrum Olimpijskie” przejazd autobusem 195 do Pl. Wilsona, następnie przesiadka do autobusu 116 i przejazd do Śródmieścia – przystanek „Foksal”
Obiekt nr 3 – Pałac Kossakowskich z II poł. XIX w. (trzecia siedziba Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego 1933-1939)
4. Spacer ul. Nowy Świat na Pl. Trzech Krzyży, dalej ul. Żurawią, Kruczą do ul. Wspólnej
Obiekt nr 4 – miejsce zamieszkania Aleksandra Janowskiego w czasie II wojny światowej (obiekt obecnie nie istnieje, w tym miejscu znajduje się siedziba Ministerstwa Aktywów Państwowych – ul. Wspólna 6)

5. Spacer ul. Kruczą do Al. Jerozolimskich

Obiekt nr 5 – Kamienica z XIX w. (pierwsza siedziba Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego 1906-1918, obecny budynek został zbudowany po zakończeniu II wojny światowej)

6. Spacer Al. Jerozolimskimi do ul. Marszałkowskiej. Przejazd tramwajem 4, 15 z przystanku „Centrum” do przystanku „Królewska”

Obiekt nr 6 – siedziba Szkoły Żeńskiej im. Jadwigi Sikorskiej, działającej w latach 1874-1918, w której w latach 1910-1912 wykładał „krajoznawstwo” Aleksander Janowski (szkoła od 1924 r. została przeniesiona do gmachu przy Pl. Trzech Krzyży)

7. Spacer ul. Marszałkowską, Świętokrzyską, Emilii Plater, Śliską do ul. Sosnowej – róg ul. Złotej

Obiekt nr 7 – miejsce zamieszkania Aleksandra Janowskiego po 1890 r. (obiekt obecnie nie istnieje, w miejscu obiektu znajduje się obecnie Centrum Handlowe „Złote Tarasy”)

8. Spacer ul. Złotą, Al. Jana Pawła II, Al. Jerozolimskimi, Al. Jana Pawła II do ul. Chmielnej

Obiekt nr 8 – siedziba Szkoły Techniczno-Kolejowej Towarzystwa Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, do której w latach 1881-1885 uczęszczał Aleksander Janowski (obiekt obecnie nie istnieje, w miejscu obiektu znajduje się obecnie Centrum Handlowe „Złote Tarasy”)

Na koniec zapraszamy na oglądanie panoramy Warszawy ze szczytu Varso Tower przy ul. Chmielnej 69!!!

Ze względu na dostępność niektórych obiektów z powyższej trasy proponujemy zorganizowanie wycieczki w sobotę. Ponadto zachęcamy do zakupu biletu ZTM dobowego dla pierwszej strefy (24 h) w cenie: normalny 15 zł, ulgowy 7,50 zł, w celu sprawnego przemieszczania się.

58. RAJD PIESZY PO MAZOWSZU IM. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO

Od pierwszego Rajdu poświęconego Aleksandrowi Janowskiemu minęło z górą ponad pół wieku. Pomysł zorganizowania Ogólnopolskiego Rajdu Pieszego im. Aleksandra Janowskiego (tak brzmiała początkowo nazwa imprezy) pojawił się w trakcie zebrania Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK w ówczesnej siedzibie Oddziału przy ul. Świętokrzyskiej 32, w dniu 24 października 1965 r. Omawiano wówczas roczny plan pracy Komisji na rok 1966. Zrodził się wtedy pomysł, że należy do kalendarza imprez Oddziału Stołecznego PTTK wprowadzić na stałe rajd pieszy poświęcony pamięci Aleksandrowi Janowskiemu – patrona Oddziału. Po uzyskaniu pełnej aprobaty Zarządu Oddziału Stołecznego ostatecznie ustalono, że Rajd im. Aleksandra Janowskiego obędzie się w roku setnej rocznicę Jego urodzin (ur. 20.X.1866 r.) i w 60. rocznicę powołania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (27.X.1906 r.).

Pierwszy Rajd im. Aleksandra Janowskiego rozpoczynano wymarszem na czterodniową trasę w czwartek 7 lipca 1966 r. W kolejne dni odprawiano turystów na trasy 3 i 2 dniowe. Miejscem docelowym uczestników Rajdu był gotycki zamek książąt mazowieckich w Czersku (XIV/XV w.), w pobliżu Góry Kalwarii na terenie Mazowsza. Tam w niedzielę na zamkowym dziedzińcu meldowały się drużyny i turyści indywidualni. W tym pierwszym Rajdzie uczestniczyło formalnie zgłoszonych 148 osób, w tym około trzydziestu turystów przybyłych z Torunia, Kętrzyna, Sosnowca i Wrocławia.

Przez minione lata wiele się zmieniło. Pozostał stały termin Rajdu im. Aleksandra Janowskiego ustalony na początek czerwca, w nawiązaniu do daty pierwszej zbiorowej wycieczki Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego poprowadzonej przez Aleksandra Janowskiego i Kazimierza Kulwiecia do Puszczy Kampinoskiej w dniu 2 czerwca 1907 r.

Przez kilka dziesięcioleci, dopóki było to możliwe, nocowano na sianie w stodołach lub salach szkolnych, remizach strażackich. Dużym zainteresowaniem turystów cieszyły się wzbudzając emocje konkursy krajoznawcze związane z aktualnym terenem Rajdu. Atrakcją Rajdu bywały późne wieczorno-nocne ogniska. Z biegiem lat zmieniała się forma Rajdu, skracały się i czasem zanikały zupełnie trasy kilkudniowe.

Jednak Rajd przetrwał i dalej ma wiernych mu turystów. Przetrwał również charakterystyczny metalowy znaczek rajdowy nawiązujący kształtem do odznaki Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Tegoroczny 58. Rajd Pieszy im. Aleksandra Janowskiego przebiegał pod hasłem 70-lecia ODDZIAŁU STOŁECZNEGO PTTK 1953-2023.

58. Rajd Pieszy im. Aleksandra Janowskiego za nami. Tym razem wyjście w teren na pieszą wędrowkę poprzedziła wycieczka „Z KLUBEM VARSOVIA WARSZAWSKIMI ŚLADAMI ALEKSANDRA JANOWSKIEGO”. W dniu 28.05. 2023 r., w trakcie wycieczki będącej pierwszą częścią Rajdu, pokazano turystom osiem obiektów związanych z postacią Aleksandra Janowskiego.

Na trasy piesze wiodące przez tereny Chojnowskiego Parku Krajobrazowego wyruszone w dniu 3 czerwca 2023 r. Miejscem zakończenia Rajdu była polana w Zimnych Dołach koło Zalesia Górnego. Uczestnikom Rajdu zaproponowano trzy krótkie trasy piesze. Z Ustanówka – zielonym szlakiem przez Rezerwat „Uroczysko Stephana” – do Zimnych Dołów (8 km) prowadził Bronisław Perek;

Ze stacji PKP Zalesie Górne lasem, wstępując na częściowo zarośnięty cmentarz z okresu I wojny światowej, do polany w Zimnych Dołach (5 km) prowadził Jan Rukat.

Trzecia trasa to indywidualny spacer niebieskim szlakiem z Zalesia Górnego do Zimnych Dołów. Na polanie w Zimnych Dołach turyści rozgościli się w wiatach chroniąc się przed intensywnie operującym słońcem.

Następnie przy ognisku wysłuchali gawędy Włodzimierza Majdewicza o historii i tradycjach związanych z Rajdami im. Aleksandra Janowskiego.

Organizatorami 58. Rajdu im. Aleksandra Janowskiego była Komisja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK we współpracy z Klubem „Varsovia”, Kołem Terenowym Śródmieście oraz Klubem Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej.

Fot. Włodzimierz Majdewicz

Fot. Włodzimierz Majdewicz

Fot. Włodzimierz Majdewicz

Fot. Włodzimierz Majdewicz

Fot. Włodzimierz Majdewicz

Daniel Wolborski
Wiceprezes Klubu PTTK „Varsovia”
Komandor 57. Rajdu „Po kamienistej drodze”

57. Rajd „Po kamienistej drodze” do Pęcic

*Walczyli dla Polski, jak ongi rycerze,
Ojczyźnie swą młodość i życie w ofierze składali do stóp.
Więc uczcić ich trzeba i w sercach, i w czynie,
Niech skromna pamiątka choć po nich nie zginie,
Krzyż, wieniec i grób.*

Powyższe słowa zostały wypowiedziane 30 lipca bieżącego roku przy Pomniku-Mauzoleum w Pęcicach, podczas 57. Rajdu „Po kamienistej drodze”. Rajd, organizowany od 1967 r., gromadzi tych, dla których pamięć o bitwie pęcickiej 2 sierpnia 1944 r. jest ważna, zgodnie ze słowami: *I choć ich życia płomień zgasł, to pamięć o Tych, których już nie ma, nadal jest wśród nas ...* Owymi rycerzami walczącymi dla Polski byli powstańcy z IV Obwodu Ochota AK, jak z VII Obwodu „Obroza” (Pruszków, Piastów, Ursus), którzy chcieli przedostać się do Lasów Chojnowskich w celu przegrupowania się i dozbrojenia. Nad ranem 2 sierpnia 1944 r. starli się z siłami niemieckimi na terenie Pęcic. 91 powstańców straciło życie. Część zginęła w walce, innych rozstrzelano po zakończeniu bitwy i pochowano w zbiorowym grobie. Na jego miejscu, staraniem rodzin poległych i pomordowanych, ich towarzyszy broni oraz dzięki ofiarności społeczeństwa, wzniesiono symbol powstańczej ofiary za Ojczyznę – Pomnik-Mauzoleum.

Pamięć o „Orlętach Pęcickich”

Jak to się dzieje od wielu lat, organizacja Rajdu nie byłaby możliwa bez współpracy Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego, Klubu PTTK „Varsovia” im. Stefana Jaronia-Kowalskiego, władz Gminy Michałowice, a także środowiska kombatantów z Ochoty. Tak jak w roku ubiegłym, cała uroczystość odbyła się przy Pomniku-Mauzoleum. Przybyło na nią około 100-150 osób. Wśród przybyłych gości znaleźli się przedstawiciele rodzin poległych i pomordowanych w bitwie pod Pęcicami (krewni Zbigniewa Chrzanowskiego ps. „Wilk”, Mariana Czujkowskiego ps. „Grom”, Antoniego Ważyńskiego ps. „Stefan”, Wojciecha Wajszczuka ps. „Wojtek” i Zbigniewa Arendarczyka ps. „Zajączek”), Powstańcy Warszawscy (Stefan Pastewka ps. „Jurek” – żołnierz IV Obwodu Ochota AK, Bogdan Bartnikowski ps. „Mały” – żołnierz IV Obwodu Ochota AK, prozaik i reportażysta, Zbigniew Daab ps. „Kapiszon” – żołnierz IV Obwodu Ochota AK), delegacje kombatanckie, przedstawiciele Wojska Polskiego i służb mundurowych (Policja, Straż Pożarna z Nowej Wsi), stowarzyszenia (Stowarzyszenie Pamięci Powstania Warszawskiego 1944, Towarzystwo Przyjaciół Warszawy, Stowarzyszenie Lotników Polskich, Warszawski Klub Seniorów Lotnictwa), fundacje i muzea (Fundacja „Dwór Polski”, Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów PRL w Warszawie), reprezentanci samorządu wojewódzkiego, powiatowego i gmin, miast ościennych, delegacje sołectw, mieszkańcy Pęcic i sąsiednich miejscowości oraz harcerze z Hufca Pruszków.

Nad wyraz licznie stawiło się kolejny raz środowisko PTTK. Albowiem oprócz współorganizatorów, czyli przedstawiciele Oddziału Stołecznego PTTK (kol. Włodzimierz Majdewicz, kol. Radosław Potrac) i Klubu „Varsovia”, który miał dwa „stoiska” – główne (kol. Jan Piwnik, kol. Jerzy Pamrów, kol. Ewa Woroszyło) oraz „młodzieżowej sekcji” (Maksymilian i Wojciech Warmuzowie, Jakub Michna, Konrad Kruczyk), obecny był Oddział PTTK Warka, jak również Mokotowski Klub Turystyczno-Krajoznawczy PTTK im. Krystyny Kraheleskiej.

Uczestnicy uroczystości na początku wysłuchali, w wykonaniu Wojciecha Bardowskiego i Rafała Grzaki, koncertu pieśni patriotycznych. Zebrani mogli usłyszeć utwory ukazujące polski czyn zbrojny w wieku XIX i XX: „Wojenko, wojenko” (powstanie styczniowe 1863 r.), „O mój rozmarynie” (I wojna światowa, wojna polsko-bolszewicka roku 1920), „Warszawskie dzieci”, „Marsz Mokotowa”, „Pałacyk Michla” (piosenki śpiewane w czasie Powstania Warszawskiego).

Następnie odbyła się msza polowa, którą celebrował ks. Jacek Zbyszyński – proboszcz Parafii Św. Apostołów Piotra i Pawła w Pęcicach. W swoim kazaniu wskazał, odwołując się do czytań i Ewangelii, że powstańcy kierując się mądrością serca, kochali Polskę i służyli jej. Jak rybak w Ewangelii Św. Mateusza wyławia perłę, która jest dla niego rzeczą najcenniejszą, tak dla poległych i pomordowanych w boju pęcickim taką perłą była Ojczyzna, za którą gotowi byli oddać życie. Oni walczyli o wolność, z której my się dzisiaj cieszymy.

W atmosferze zadumy nad słowami celebransa, obecni na 57. Rajdzie „Po kamienistej drodze” weszli w ostatnią część obchodów rajdowych, a był nią uroczysty Apel Poległych. Prowadzony, jak co roku, przez płk. rezerwy Lecha Pietrzaka. Najpierw nastąpiło wejście orkiestry wojskowej, następnie honorowej asysty wojskowej, którą stanowił pododdział reprezentacyjny 9. Brygady Wsparcia Dowodzenia Dowództwa Generalnego Rodzaju Sił Zbrojnych (dowódcą był por. Robert Bastek) wraz z pocztami sztandarowymi, na czele z żołnierzami 1. Warszawskiej Brygady Pancерnej niosącymi sztandar IV Obwodu AK Ochota, jak też sztandarem Szarych Szeregów. Co warte zaznaczenia, to obecność po kilkuletniej przerwie sztandaru Oddziału Stołecznego PTTK, którego asystę stanowili młodzi strażacy z Nowej Wsi – podziękowania dla kol. Radosława Potraca za działania podjęte w tym kierunku.

Po odśpiewaniu „Mazurka Dąbrowskiego” miały miejsce przemówienia. Najpierw wiceprezesa Oddziału Stołecznego PTTK, kol. Włodzimierza Majdewicza. Przypomniał on historię bitwy, Rajdu oraz symbolikę, znajdującego się na szczycie Pomnika-Mauzoleum, orła pęcickiego. Głos zabrał również wiceburmistrz Dzielnicy Warszawa-Ochota, pan Grzegorz Wysocki, przypominając, że miłość do własnego kraju nie jest czymś złym, że jesteśmy to winni Powstańcom Warszawskim. Odczytano również listy od Wójta Gminy Michałowice Małgorzaty Pacheckiej, Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika. Zarówno w przemówieniach, jak i odczytanych listach zwracano uwagę na budowanie w naszym kraju wspólnoty zgodnie z wartościami powstańczymi („My”, nie „Ja”), gdyż siła wspólnoty pozwoli sprostać każdej próbie. Ponadto wskazywano, że trzeba pamiętać o Powstaniu Warszawskim, „Orlętach Pęcickich”, ich ideały, przekazywać młodym ludziom, by kształtowali przyszłość Polski.

Tradycją rajdową stało się wręczanie medali „Orzeł Pęcicki”. Są one przyznawane za kultywowanie w społeczeństwie, a szczególnie wśród młodzieży, pamięci o bitwie pęcickiej i Powstaniu Warszawskim. Ceremonii wręczenia medali dokonali członkowie kapituły: kol. Włodzimierz Majdewicz, kol. Jerzy Pamrów – wieloletni prezes Klubu PTTK „Varsovia”. Nagrodzeni to: kol. Marzena Jankowska (Oddział PTTK w Warce), kol. Ryszard Fruba (Oddział PTTK w Warce), Maciej Janaszek-Seydlitz (Stowarzyszenie Pamięci Powstania Warszawskiego 1944), Roman Żuchowski (Główny Specjalista ds. Kultury w Urzędzie Gminy Michałowice).

To nie był koniec odznaczeń. Kol. Radosław Potrac, wiceprezes Towarzystwa Przyjaciół Warszawy wręczył Odznakę Honorową im. Krystyny Kraheleskiej – Pamięci Powstania Warszawskiego, za ocalenie od zapomnienia bohaterstwa żołnierzy i ludności cywilnej w Powstaniu Warszawskim 1944 r., następującym osobom: kol. Katarzynie Kurzatek, kol. Elżbiecie Rydel-Piskorskiej, kol. Annie Wikiel, kol. Józefowi Gajewskiemu i kol. Piotrowi Zawadce. Wszystkim nagrodzonym gratulujemy!

Najważniejszym elementem tej części uroczystości było odczytanie Apelu Poległych przygotowanego przez organizatorów imprezy we współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej. Apel został odczytany przez por. Karolinę Renkiewicz-Saliszewską. Po nim miała miejsce salwa honorowa i składanie wieńców i wiązanek. Przed złożeniem kwiatów nastąpiło zapalenie i złożenie Znicza Pamięci. Dokonali tego ppłk. Stefan Pastewka, Maksymilian Warmuz – członek młodzieżowej sekcji Klubu PTTK „Varsovia” i Dawid Bystry – strażak z młodzieżowej drużyny Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowej Wsi.

Na koniec uczestnicy rajdu pęcickiego mieli możliwość skosztowania grochówki strażackiej.

Podziękowania dla organizatorów 57. Rajdu „Po kamienistej drodze”: Gminy Michałowice (Wójt Małgorzata Pachecka oraz Referat Kultury i Promocji), Oddziału Stołecznego PTTK i Klubu PTTK „Varsovia” wraz z jego „młodzieżową sekcją”. Serdecznie zapraszamy za rok na kolejny Rajd „Po kamienistej drodze”!

Fot. Daniel Wolborski

Fot. Daniel Wolborski

SZUFLADA KOLEKCJONERA

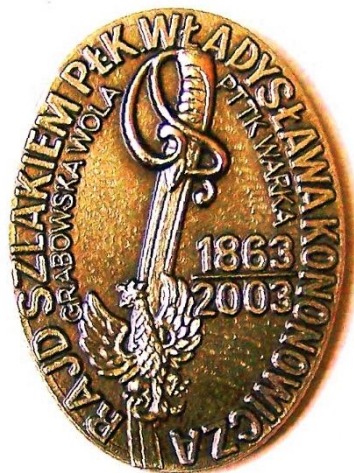
Prezentujemy odznaki znaczki i medale pamiątkowe wydawane przez PTTK z okazji kolejnych rocznic Powstania Styczniowego 1863-1864.

Wydana w 1983 r. przez Komisję Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK odznaka pamiątkowa przeznaczona dla uczestników ogólnopolskiej akcji imprez pieszych pod hasłem „PTTK w 120. ROCZNICĘ POWSTANIA STYCZNIOWEGO”.

Znaczek Ogólnopolskiego Indywidualnego Rajdu „Szlakami Powstania Styczniowego” wydany w roku 1983 przez Oddział PTTK im. Wiktora Krawczyka w Warce.

Znaczek Rajdu „Szlakiem płk. Władysława Kononowicza” wydany w 2003 r. w 140. rocznicę Powstania Styczniowego przez Oddział PTTK im. Wiktora Krawczyka w Warce.

Medal ten ukazał się w związku z zainicjowaną przez Komisję Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK w roku 1983, ogólnopolską akcją rajdów i wycieczek pieszych w 120. rocznicę Powstania Styczniowego. Na awersie popiersie Romualda Traugutta, po lewej stronie daty **1825 r.** – urodzin oraz **1864 r.** – data śmierci. Na rewersie umieszczono z dbałością o heraldyczne szczegóły historyczny trójdzielny herb Polski z okresu Powstania Styczniowego oraz napis „**PTTK W 120. ROCZNICĘ POWSTANIA STYCZNIOWEGO**”.

Medal wybito w Mennicy Warszawskiej według projektu Włodzimierza Majdewicza. Średnica 70 mm w nakładzie 1000 egzemplarzy. Medal wydał Oddział PTTK im. Wiktora Krawczyka w Warce.

W 1983 r. wydano medal pamiątkowy „**W 120. rocznicę Powstania Styczniowego 1863-1864**”.

Medal poświęcony pamięci plk. Władysława Kononowicza, który stoczył szereg zwycięskich bitew i potyczek z Rosjanami w południowej części Mazowsza. Po początkowym sukcesach, wobec olbrzymiej dysproporcji sił, wydał rozkaz zakopania broni i rozwiązania oddziału ocalając tym życie wielu Polaków. Ujęty wraz z trzema podkomendnymi, został rozstrzelany w Warce nad Pilicą. Na awersie portret i herb Polski z okresu Powstania Styczniowego. Na rewersie sztandar powstańczy z orłem. Średnica medalu 70 mm, nakład 1000 sztuk. Wznowiony w roku 1987 w nakładzie 550 sztuk. Medal wykonano według projektu Włodzimierza Majdewicza w Mennicy Warszawskiej dla Oddziału PTTK im. Wiktora Krawczyka w Warce.

